

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การศึกษามีความสำคัญมากสำหรับโลกในยุคปัจจุบันที่ทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญที่สุดและเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ประเทศชาติหรือองค์กรต่าง ๆ จะเจริญก้าวหน้าไปได้มากหรือน้อย เร็วหรือช้าเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติหรือองค์กรนั้น ๆ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์จะมีคุณภาพสูงมากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของการจัดการศึกษาประเทศนั้น ๆ เนื่องจากในปัจจุบันทุกประเทศใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประเทศใดจัดการศึกษาได้ดี มีคุณภาพสูง ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศนั้นก็จะมีความสูงส่งผลให้ประเทศพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว มีศักยภาพในการแข่งขันสูง ในทางตรงข้ามประเทศใดจัดการศึกษาได้ไม่ดี คุณภาพต่ำทรัพยากรมนุษย์ของประเทศนั้นก็จะมีความต่ำส่งผลให้ประเทศนั้นด้อยพัฒนา ถ้าวัดขีดศักยภาพในการแข่งขัน

ประเทศไทยเริ่มใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 กล่าวคือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยืด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-9 (พ.ศ. 2540-2544) และการพัฒนาที่สมดุลทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม จนถึงปัจจุบันที่อยู่ในระยะการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งมีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : (1), 18) โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และการศึกษาจะต้องมีคุณภาพทั้งที่จัดโดยรัฐหรือเอกชน ดังบัญญัติไว้

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 15) และที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 47 มาตรา 48 มาตรา 49 มาตรา 50 และมาตรา 51 ความว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในที่หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องร่วมกันดำเนินการพัฒนาคุณภาพ ติดตามตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และระบบการประกันคุณภาพภายนอกที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพและรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 14, 2545 : 20) ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันรวมเป็นเวลา 15 ปี โดยกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา แผน ก ที่นักศึกษาจะต้องทำวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและมีวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงต้องการนำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มาทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณเพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามวิธีของ กล้าส เพื่อแสดงถึงการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ที่มีการเปรียบเทียบระดับการดำเนินการจำแนกตาม สถานภาพ ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

เนื่องจากประชากรของวิจัยครั้งนี้คือรายงานการวิจัย ข้อเท็จจริงและข้อค้นพบที่เป็นผลของการวิจัยจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัยที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณจะเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้ด้วย
2. กลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยของงานวิจัยแต่ละเรื่องที่จะนำมาใช้ในการวิจัยเป็นอิสระต่อกัน
3. กลุ่มตัวอย่างแต่ละชุดระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องที่จะนำมาใช้ในการวิจัยเป็นอิสระต่อกัน

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังเคราะห์จากงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ และระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา มี 2 ตัวแปร ได้แก่
 - 1.1 ตัวแปรปรับ ได้แก่ ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย
 - 1.2 ดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ขนาดอิทธิพล และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นลักษณะของงานวิจัยที่จะนำมาวิเคราะห์ห่อภิมาณไว้ดังนี้
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการเปรียบเทียบหรือการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา จำนวน 13 เรื่อง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน 2557 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2558

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การวิเคราะห์ห่อถิมานงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการเปรียบเทียบหรือการหาความสัมพันธ์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวความคิดของการสังเคราะห์งานวิจัยของกลาส แมคกอร์ว และสมิธ (Glass, McGaw & Smith, 1981 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 71-73) ในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่ม ประมาณค่าจากค่าสถิติ t-test ดังนี้

$$d = t \sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}$$

2. งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบมากกว่าสองกลุ่ม ประมาณค่าจากค่าสถิติ F-test ดังนี้

$$d = 2f \sqrt{\frac{3(k-1)}{k+1}}$$

เมื่อ $f = \frac{n^2}{1-n^2}$ และ $n^2 = \frac{F(k-1)}{F(k-1) + (N-k)}$

3. งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ประมาณค่าจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]}$$

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์ห่อภิมาณ หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที่นักวิจัยที่นักวิจัยนำงานวิจัยซึ่งศึกษาปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่มีความกว้างขวางลุ่มลึกกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ คือ ดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีขนาดอิทธิพล และดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย หน่วยการวิเคราะห์ คือ งานวิจัยหรือการทดสอบสมมติฐาน จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์แยกได้เป็น 2 ประการ ประการแรก คือ การสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับดัชนีมาตรฐาน ประการที่สอง คือ การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรปรับกับดัชนีมาตรฐาน

2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง หน้าที่ของผู้จัดการศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคมหรือชุมชนเกิดการยอมรับ เชื่อถือและเชื่อมั่นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียนจะส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีเด่นของผู้เรียนให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมละชุมชน ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องรับรองว่าผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ดี มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง และมีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่ดี

3. ดัชนีมาตรฐาน หมายถึง ค่าสถิติที่บอกขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ประกอบด้วย

3.1 ขนาดอิทธิพล (effect size) เป็นค่าสถิติที่ถูกนำมาใช้เป็นดัชนีมาตรฐานสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย ที่ประมาณค่ามาจากค่าสถิติการทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})

3.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นค่าสถิติที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงานวิจัยกับผลการวิจัยของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี